

Oglas, priposlana itd.
tiskaju i računaju se na temelju
običnog cienika ili po dogovoru.

Novi za predbrojbu, oglase itd.
kaša se naputnicom ili poloz
nicom pošt. štedionice u Peču
na administraciju lista u Pulu.

Kod narudbe valja točno oz
načiti ime, prezime i najbližu
poštu predbrojbu.

Tko list na vriemo ne primi,
neka to javi odpravnici u
otvorenem pismu, sa koji se
ne plaća poštara, ako se iz
vana napiše „Redakcija“.

Cekovnog računa br. 247290.

Telefon tiskare broj 38.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krnopliti i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, d. k.).

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Stogom činu mato »varci, a nosloga sve pokvarci«. Narod poslorica. (C.)

Talijanski zastupnici i izborna reforma.

Dne 7. marta započela je u care
vinskom veću razprava o vladinoj osnovi
gledje izborne reforme, kojom se kani du
nekle uvesli sveobče izborni pravo u ovoj
poli monarhije.

Zastupnika, koji bi imali govoriti za
ili proti toj osnovi, upisalo se je do
dvije stotine. Svi neće doći na red. Go
voriti će ih nekoliko od svake stranke i
stranice, te će izabrati na koncu dva
govornika t. j. jednoga za drugoga proti,
pak će se uputiti osnovu posebnomu od
boru, koji će imati da ju prouči i o njoj
carevinske veće izvesti.

Do sada govorilo je što za, što
proti, više zastupnika raznih stranaka,
a između tih i trojice talijanskih zastup
nika iz našeg Primorja t. j. tršćanski zas
tupnik Pitacco, goricki zastupnik Verze
gnassi i istarski zastupnik Bennati.

Osvrnuti ćemo se samo mimogred
na prvu dvojicu, dočim ćemo se nesto
obištriti pozabavili s trećim.

Zastupnik Pitacco izjavio se je za
sveobče izborni pravo. Tršćansko zastup
stvo bavilo se je opetovno tim pitanjem i
predložilo jednu osnovu, koja ne bijaše
od vlade potvrđena. Talijani se ne plaće
sveobče i tajnog izbornog prava¹, ali se
boje piistranosti vlade, koja se je i pre
ležećem osnovom pokazala neprijateljicom
Talijana. Tako ih je u južnom Tirolu
prikratila za jedan zastupnički mandat, a
u Primorju ostolila se da jedino na broj
stanovništva, mimošav posve veliku po
rezen moć i visoku kulturu tamošnjih Ta
lijana. Od 15 mandata imadu ih sada
Talijani Primorja 12, a Slaveni tri, dočim
bi po predloženoj osnovi imao poskočiti
broj slavenskih mandata na 7, a talijans
ki spasti na 8. To nije govorniku pravo
te će radi toga talijanski zastupnici u
odboru zahtjevati, da se toj nepravdi
doskoci, jer će inače glasovati proti iz
bornoj osnovi.

I goricki zastupnik pozivlje se na
talijansku poreznu snagu i na njihovu
kultru, nu on nebi imao ništa proti tomu,
da se dade Slovencem u Gorickoj 3 man
data, kad bi se ih dalo i Talijanom isto
toliko.

Zastupnik Bennati reče, da će se
baviti pitanjem izborne preinake jedino
u koliko se ista liže Istre i da se nuda,
da će mu poći za rukom dokazati, ve
liku nepravdu, koju je vlada naniela svojim
osnovom Talijanom te pokrajine.

Govornik predbacij vidi, što se nije
držala obećanja, da će podijeti izborne
kotare obaziru se na gospodarsko stanje,
na kulturnu i na povijestničku važnost po
jedinih naroda, nipošto pako na sami
popis pučanstva. Kad bi se bila vlada
držala svoga obećanja, tada bi bile za
Talijane mnogo povoljnije posljedice iz
borne preinake. Vlada je pri tom vodila
jedino misao kako bi Talijane što više
oslabila, pa se je radi toga držala u Pri
morju posebnog načela samo da pomogne
Slavenom na štetu Talijana.

¹ Ali g. zastupniku zaudare jednak iz
borni pravo. Op. b.

Vlada je već tim počinila Istri, koja stičkomu. Ovo je jasan dokaz, da uživaju
broj 336.000 stanovnika, nepravdu, što talijanski zastupnici poduprno povjerenje
njoj je opredilela samo u zastupnika. U pokrajine, i da žive isto slavensko pu
drugih pokrajina dolazi občenito jedan čanšto, uzprkos strastvenoj agitaciji s nama
zastupnik na 56.000 stanovnika, dočim u najboljih odnosnjih.

Ali upravo to nesvidja se vidi radi jedan zastupnik. Toga radi zahtjevati će njezinih političkih ciljeva, te je radi toga
Talijani, da se Istri doznači 6 zastupnika.

Ali upravo to nesvidja se vidi radi jedan zastupnik. Toga radi zahtjevati će njezinih političkih ciljeva, te je radi toga
Talijani, da se Istri doznači 6 zastupnika.

Razdoba izbornih kotara u Istri ne
odgovara stanju stvari, jer nekoji od tih
kotura ne imaju ni mjestne, ni organizičke
sveze. Skoro za isti broj stanovništva u
5 kotara daje se Slavenom 3, a Talijanom
samo 2 izborna kotara. Dva izborna ko
tara sačinjavaju skoro sami talijanski gra
dovi, dočim su tri kotari, doznačeni Sla
venom, sastavljeni skoro izključivo iz
seoskih občina. Jedan talijanski izborni
kotar broji 86.000 stanovnika, dočim
broji jedan slavenski samo 54.000 sta
novnika.

Zatim se pozove govornik na poreznu
snagu Talijana i Slavena, pak na kulturnu
i drugih, te dolazi do zaključka,
da su prvi u porezu mnogo jači, a u
kulturni mnogo napredniji, te da bi se
imalo radi tuga više uzeti obzira na Ta
lijane nego li Slavene.

Ni brojno — kaže dalje — nisu
Slaveni toliko jači od Talijana, da bi im
imao pripasti jedan zastupnik više, pa
ako se uvaži poreznu i kulturnu premoć
Talijana, tada bi se imalo njima dati
jednog zastupnika više. Talijani prednje
Slavenom i na gospodarstvenom i na pro
svjetnom poitu, te ih ide uslijed toga ne
samo jednak, već dapače i veći broj za
stupnika.

U svoje doba i na zahtjev ministra
nutarnjih posala podstavlji smo mi — na
stavlja govornik — naši zahtjeve glede
izborne preinake i obrazložili pravo stanje
Istre; naši predlozi glede zaokruženja iz
bornih kotara bijahu takvi, da im nije
moglo biti s nikoje strane prigovora. Mi
smo posli su stanovišta, da treba dati
Istri, obzirom na broj stanovništva, šest
zastupnika. Na temelju toga moglo bi se
razdobliti izborne kotare tako, da bi takva
razdoba bila jednakopravna i gradovom i vanjskim. Gradovi zasluže svakako više
obzira, jer je u njima stanovništvo pro
svjetljeno i jer plaćaju više poreza.

U našem nacrtu bijahu doduće za
okruženi i maleni dijelovi seoskog pu
čanstva uz gradove, ali treba znati, da
ovo slavensko pučanstvo stoji s nama u
najužoj svezi i glasuje uvjek za noše kan
didate. Nu vlada se nije obazriela na te
naše predogle, već je učinila ono, na što
ju sile njezini strančarski ciljevi.

Vladina osnova ne obazire se ni na
istu volju pučanstva. Sada bo zastupaju
Istru u državnom saboru četiri talijanski
i samo jedan hrvatski zastupnik. Kod
zadnjih izbora za seoske občine u zapad
noj Istri, kojim pripada dijelomično i slo
vensko pučanstvo, izabran bijaše ogrom
nom većinom talijanski zastupnik. U V.
kuriji izabran je uvjek talijanski zastupnik,
koji je kod posliednjeg izbora prešao već
kod prvog izbora protiv dvojice kandidata
t. j. proti hrvatskomu i proti socijalisti
kandidatu.

Izlazi svakog četvrtka o
podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju
ne podpisani ni tiskaju u
nefrankirani ne primaju.

Predplata za poštarnicom stoji

10 K u obič. } na godinu

5 K za sejake } odn. K 250 na

pol. godine.

Izvan carevine viša poštara.

Plaća i utajnja se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., za
stali 20 h., koli u Puli, toči
izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se
u Tiskari Laginja i dr. prije
J. Krnopliti i dr. (Via Giulia
br. 1), kamo neka se naslovuju
svoja pisma i predplate.

Njemac iz Koruške Lemisch, starinom
Slovenac, rekao je da bi Njemci morali
imati pojmanje tri četvrtine zastupnika.
U Koruškoj da je još preveć dan Slo
venski zastupnik. Raduje se, što se talij
anski zastupnici nisu dotakli tršćanskoga
pitana, koje može biti jednako nječa
nacionalno kao i talijansko. I užvrđiv to,
kaže Talijanom da im je mjesto ne uz
Slavene nego uz Njemce. Dobar tek!

Talijan dr. Bennati veli, da mu je
naloženo da prosudi izbornu osnovu ob
zivom na Istru. On će eklatantno dokazati,
da je vrla učinila najveću krivicu Tal
ijanom. U Istri nije vrla gledala nit na
kuluru nit na porez, već samo na to,
kako da ostabi zastupstvo Talijana u pri
morskih pokrajina, kako da pogoduje slav
ensko pučanstvo na štetu Talijana. Istra
ima premalo mandata, i mi moramo na
to raditi da dobije bar šest mandata.

Razdoba kotara kaže na najsmioni
izbornu geometriju, i jest nerazborita. T
alijanska dva kotara imadu skoro toliko
stanovnika koliko tri slavenska. (Ali koliko
je Hrvata u talijanskih.) Talijanski kotari
su skoro posve gradski, slavenski sastav
ljeni su samo u ladanjskih občina (nije
istinato ni jedno ni drugo), a ipak imadu
ladanjski više zastupnika nego li gradski.
Drogđije da je drugačije mjerito. Talijanski
kotari plaćaju dve trećine potrošarine,
slavenski samo jednu trećinu, kemu još
mnogo budžinci u Opatiji doprinosažu. Anal
fabela ima više u slavenskih kotarima nego
li u talijanskih.

Kad bi Talijani imali 3 mandata a
Slaveni takodjer 3, još ne bi pravo raz
mjerno odgovaralo. Ni nejsanatčiji slav
enski agitator ne bi se pouzdao predo
ziti više mandata za Slaveve nego fi za
Talijane. Talijani sačinjavaju više od $\frac{1}{2}$
pučanstva Istre, Slaveni manje od $\frac{1}{2}$.

Istra bi morala imati bar 6 zastup
nika. Po odnošati pučanstva i poreza su
gradovi po prilici jednaki sa ladanjan
ima. Uzme li se pak, da gradovi imadu visu
kuluru, da se trgovina i saobraćaj nalazi
skoro posve u gradovih, tad se mora doći
do zaključka da bi gradovi imali dobiti
više mandata nego li ladanje. Na temelju
svega toga mi smo vrla svoje predloge
izručili, i prem su nepristrani, vrla se
nije na nje osvrnula. Vrla nije dala počte
niti njihovom posjećovanom stanju. U kući
su 4 talijanski zastupnika a 1 hrvatski.
U zapadnoj ladanjskoj strani, koja je ve
ćinom Slaveni napućena, bio je posliednji
put sa jaku velikom (übergross) većinom
izabran talijanski zastupnik; a V. kurija,
obslužujući cijelu pokrajinu, bila je uvjek tal
ijanskim zastupnikom zastupana, koji je
kod posliednjega izbora već kod prvoga
izbornoga čina proti dvojici kandidata,
jednog Hrvata i jednog socijalista, izabran
bi. To je dokaz, da pokrajina ima po
svermašne pouzdanje u talijanske zastup
nike, i da čak i slavensko pučanstvo,
usupor bezkratne agitacije nekih fanatika,
haće da živi s nama Talijani u najboljem
sporazumu. (Ako to nije drozvitost, neznam
što već može biti.) To pak je neugodno
vrli. Za to je nastojala velik dio slavens
kog pučanstva Talijanom prijateljskoga

Iz carevinskoga vieća.

Bec, 18. marta 1906.

Vladine zakonske osnove glede izbora
preosnove, promjene pravilnika i zaštite
slobode izbora, razpravljaju se u cilego
sporazumu. (Ako to nije drozvitost, neznam
što već može biti.) To pak je neugodno
vrli. Za to je nastojala velik dio slavens
kog pučanstva Talijanom prijateljskoga

Novi predsjednik prizivnoga suda u Trstu — za čitavo primorje — tajni sajtelnik g. dr. A. Gertscher radio se je g. 1846. u Tržiču na Gorenjskem. Nakon dovršene sudbene prakse služio je kao sudbeni pristav u Postojni, kasnije u Celju i Mariboru. U Ljubljani služio je kao sudbeni savjetnik, odakle je pošao kao predsjednik okružnoga suda u Celje, a odavje je došao u Trst kao državni odvjetnik. God. 1896. imenovan je ministrijskim savjetnikom pak predsjednik prizivnog suda u Zadru. Hvala ga kao vrstnoga i pravednoga činovnika, posve vješta hrvatskom i slovenskom jeziku.

Grozna nesreća u rudniku. U subotu 10. o. m. iz 7 sati u jutro dogodila se u rudnicima u Courrières silna eksplozija, kojoj je palo žrtvom oko 1200 rudara. U rovovima broj 2, 3 i 4 bilo je uposleno 1793 ljudi, a od toga je spašeno iz rova broj 2 591 radnik, a 1204 radnika ostala su u rovovima broj 3 i 4 — zatrpani, pošto se sršila zemlja na ulazima. Stupovi, koji drže rov, su izgorjeli, pa je zemlja popustila i zaprijetila izlaz. Kroz izlažne rovove suktajo je dim i plamen, pa su izgledali kao vulkani. Radnici nisu mogli od dima i plamena izići iz rova, nego su umaknuli u susjedne hodnike. Nu medjutim je zemlja zatrpana u Rudniku. Ako su se i spasili od otrovnih K 20—, k tomu dodao vitez nadžupnik Ante Nežić K 5—; Predeočić jer će odkapanja trajati nekoliko dana, a dr. Albert — Zagreb K 10—; Dukić za ovo vrieme morati će od gladi poginuti. Inžinir Bourdorax je oko pet i pol sati u jutro otisao u rov broj 3, ali više nije povratio. Do sad se drži, da su Marcelja Antun, ljevkornik — Pazin K 50-72; 1193 radnika unesrećena. Predsjednik Fallières je radi te nesreće silno potresen. Ugljenici Courrières nalaze se blizu grada Lensa u departmanu Pas-de-Calais. Vlastnikom ugljenika je jedno dioničko društvo.

Razni prinosi:

Djačkom pripomočnom družtvu u Pazu su prispjeli su tekom mjeseca slečeni sljedeći prinosi:

Utemeljiteljni: Fiamin Benedikt — Sušak K 100—; Marki Šeslur — Čabar K 100—; Flego Josip, župeupravitelj Slun K 50—.

Redoviti: Ujčić Nikola, gradjevni poduzetnik — Pazin K 10—; Budicki Franjo, kanonik — Zagreb K 10—; Nežić Ante, nadučitelj — Pićan K 10—; Premuda Pero, k. sudb. većnik — Zagreb K 10—; Jereb Valentin, župeupravitelj — Sv. Martin-Labin K 10—; Rogač Antun, dekan — Hrušice K 10—; Kos Ivan,

Knjige „Matice Hrvatske“ za godinu 1905.

mogu se još nabiti. Članovi zakladnici (utemeljitelji) imaju ili podici do konca ožujka, inače im se neće izvući, nego tek iz 1. kolovoza. Knjige se naručuju od povjerenika „M. H.“, a guje nema povjerenika, ravnog od uprave „M. H.“ (Godišnja članarina 6 kruna) Tko naručuje ravnog od uprave, ima priložili 20 šil. za tovarni list i potvrdu od prema — Glas „Matice Hrvatske“, književno-kritički i povijesni časopis, izlazi dva puta na mjesec, a cijena mu je na godinu za članove „M. H.“ 8, za nečlanove 4 K. Svi brojevi od početka mogu se dobiti. Prijave i preplate šalju se upravi „M. H.“ u Zagreb.

ravnatelj c. k. hrvat. gimnazije u Pazinu K 10—.

Darovi i inni prinosi: Sabrao prigodom otvorenja „Narodnog Domu“ u Pazinu g. Marko Zović K 15-15; sabiano prigodom otvorenja „Narodnog Domu“ u Pazinu za jednu cigaretu K 14-02; Gojan Josip, župnik — Kašterga, dobru ruku K 4—; Kundić Matija, trgovac — Opatija K 10—; dr. Stjepan N. — Djakovo K 3—; občinsko glavarstvo Žminj K 100—; Pričović Matko — Tomin K 2—; braća Pavačić, mirodijari — Rieka K 10—; Frankola Franjo, profesor — oprost od čestitanja K 10—; Janežić dr. Konrad — Volosko K 15—; Fiamin Benedikt — Sušak K 20—; Brumnić Anton — Lindar K 1—; dr. Trnski vitez Bogoslav, gradski fizički — Bakar K 10—; Rybač dr. Otokar, odvjetnik — Trst K 5—; Krnelj Josip, dekan — Tomin K 2—; Antić L. Andre — Bakar K 20—; Laginja dr. Matko, odvjetnik — Pula za oprost od čestitanja i zahvale na iste K 5—; Sloković Liberat, župnik — Sv. Petar u Šumi K 2—; za odkrili, asti od denari K 5—; občinsko glavarstvo Volosko K 100—; mrvice od tsroka K 18-32 k tomu još „zdrukano“ K 5; Cibić Antun, dekan — Činice K 4—; N. N. K 28—; sakupljeno na pиру g. Metoda Tomljanović pom. kap. na dražestnom gospodnjicom Idom Načićević od gospodjice Načićević Mimi Kopani. Ako su se i spasili od otrovnih K 20—, k tomu dodao vitez nadžupnik Ante Nežić K 5—; Predeočić jer će odkapanja trajati nekoliko dana, a dr. Albert — Zagreb K 10—; Dukić Frane — Kasav, za počastili usponom blagopok. supruge Paškvalje K 20—; „drukeri“ kod licitacije staklenog vrta K 5—; se nije povratio. Do sad se drži, da su Marcelja Antun, ljevkornik — Pazin K 50-72; 1193 radnika unesrećena. Cisti prihod od zavade dne 18. I. 1906. priredjene od djeaka hrv. ginn. u Pazinu K 400—; N. N. 100—; odbor hrv. demokratskog političkog društva u Splitu K 15—; siromali za izvješće K 1—; Perčić Franjo — Volosko, ostatak od uplaćene svote za plesni tečaj K 12-20; Zamlič Vinko, pap. komornik — Volosko K 15—; Rogač Ante, dekan — Hrušica, mjesto pristupnine k djačkom koncertu K 2—; Vanik Josip, župnik — Lindar, preostatak upisarine K 3—.

Listnica uredništva i uprave.

Gosp. N. N. u K. Upotrebili ćemo ono prijateljsko pismo. Srdačan odziv! Veče, gg. X + Y. Svidja nam se Vaša „Slajga“, ali što bi na nju „Lizipe“ i „Štreberi“? Svakako ćemo Vam se čim prije oglasiti. Živili!

POZIV

na IV. redovitu glavnu skupštinu „Maločišinskog društva za Štednju i zajmove“ koja će se obdržavati dne 3. travnja t. g. u 3 sata posle podne u zgradi Čitaonice.

Dnevni red:

- Izvješće upravnog odbora.
- Povratak računa za g. 1905.
- Slučajni predlozi.

Kroz zadnjih osam dana prije skupštine biti će izloženi računi u družvenoj sobi na pregledanje članovom.

Mali Lošinj, dne 14. ožujka 1906.

Odbor.

Odlikovana

Svjitočarna na paru

Gorica — ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starištvu, p. n. slavnom občinstvu svjeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 4-90. Za prijenosnost jamećim s K 2000. Sviće za pogrebe, za božićna drva, voštene svete i med najšljunje vrsti uz veoma niske cijene.

IVAN ŽIC-KLAČIĆ

pok. Antuna

PUNAT - KRK (Istra)

prodaje

sieno i djeteline

u snopovima po 50 kg

Cijena sienu 100 kg po K 6-

„djeteline“ 100 kg „ „ 8-

Plativo u PUNTU i utuživo u KRKU.

Pobliže obavijesti daje

IVAN M. ŽIC — PULA

Admiralska ulica br. 12.

POZIV!

Budući da se redovita opća skupšta sazvana za 18. marta 1906. nije mogla obdržavati radi nedostatnoga broja prisutnih članova, poziva ovime upravni Odbor p. n. članove

Posođilnice in hranilnice u Kopru

vrijedna zadruge z neomeđenim poreštvom, koja će se obdržavati u kući Pobežansko-konsumnoga društva dne 1. aprila 1906.

10 sati prije podne.

DNEVNI RED:

1. Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruge u g. 1905.;

2. Izvješće nadzorstva o računima za god. 1905.

3. Odobrenje zaključnog računa za g. 1905.

4. Izbor upravnog odbora za g. 1906.;

5. Izbor nadzorstva za g. 1906.

6. Promjena pravila;

7. Slučajni predlozi.

Odbor posjeduje in hranilnice u Kopru

Br. 964.

OGLAS.

Daje se na obće znanje, da će se dne 20. marta 1906. od 10 do 12 sati prije podne obdržavati u ovom obč. uredu usmena javna dražba preko davanja u zakup zidarskih i radničkih radnja kod gradnje nove crkve u Sočergi.

Isključena cijena jest 6165-23 K.

Svaki natjecaj imade prije početka položiti vadium od 5% od isključne cijene, koga dostuča na 10% od zakupne svote u ime jamčevine doplatiti imade.

Uvjeti dražbe kao načrt i troškovnik mogu se uvidjeti kod ovoga glavarstva za vrijeme uredovnih sati.

Glavarstvo občine

BUZET, dne 12. marta 1906.

Natječnik:

A. Klarić v. r.

ADRIA ROSKOPF

najbolja ura za službenike K 8—

za 5-godišnjim jamstvom.

K tomu badava:

1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ura izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želju i odmah. Glavno skladište za Istru:

L. Malitzky, urar u Puli.

Via Sergia, 65.

Najveće skladište zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladište zlata, srebra i dragulja.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadruge, koji uplačuju zadružnih dielova jedan ili više po kruta 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4½%.

Vraća na štednju uložene iznose do 2000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugar, i to na hipoteku i zadužnice uz garantiju.

Uredovni sati svaki dan od 9-12 sati prije podne i 3-6 sati posle podne; u nedjelju i blagdanu osim Julija i augusta mjeseca od 9-12 prije podne.

Družvena pisarna i blagdama nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Oglas, pripisana itd.
iskazu i računaju se na temelju
običnog cienika ili po dogovoru.

Novač za predobjedu, oglase itd.
biti se naputnicom ili polož
nicom pošt. Štedionice u Beče
na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno oz
načiti ime, prezime i najbolji
poštu predobjednika.

Tko list na vremenu ne primi,
naka to javi odpravnici u
otvorenem pismu, za koji se
ne plača poština, ako se iz
vana napiše „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 847849.
Telefon tiskare broj 38.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krnoplitić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, u. 1).

Talijanski zastupnici i izborna reforma.

Dne 7. marta započela je u carevinskom vieću razprava o vladinoj osnovi gledje izborne reforme, kojom se kani da neke uvesti sveobče izborni pravo u ovoj poli monarhije.

Zastupnika, koji bi imali govoriti za ili proti ovoj osnovi, upisalo se je do dvije stotine. Svi neće doći na red. Govoriti će ih nekoliko od svake stranke i stranice, te će izabrati na koncu dva govornika t.j. jednoga za drugoga proti, pak će se uputiti osnovu posebnomu odboru, koji će imati da ju prouči i o njoj carevinsko vieće izvesti.

Do sada govorilo je što za, što proti, više zastupnika raznih stranaka, a između tih i trojica talijanskih zastupnika iz našeg Primorja t.j. trčanski zastupnik Pitacco, gorički zastupnik Verzegnassi i istarski zastupnik Bennati.

Osvrnuti ćemo se samo mimogred na prvu dvojicu, dočim ćemo se nesto obširnije pozabaviti s trećim.

Zastupnik Pitacco izjavio se je za sveobče izborni pravo. Trčansko zastupstvo bavilo se je opetovo tim pitanjem i predložilo jednu osnovu, koja ne bježe od vlade potvrđena. Talijani se ne plaše sveobčeg i tajnog izbornog prava¹, ali se boje pristranosti vlade, koja se je i predložicom osnovom pokazala neprijateljicom Talijana. Tako ih je u južnom Tirolu prikratila za jedan zastupnički mandat, a u Primorju oslonila se je jedino na broj stanovništva, mimošav posve veliku poreznu moć i visoku kulturu tamоnijih Talijana. Od 15 mandata imadu ih sada Talijani Primorja 12, a Slaveni tri, dočim bi po predloženoj osnovi imao poskočiti broj slavenskih mandata na 7, a talijanskih spasli na 8. To nije govorniku prav te će radi toga talijanski zastupnici u odboru zahtjevati, da se toj ne pravdi doskoči, jer će inače glasovali proti izbornoj osnovi.

I gorički zastupnik pozivlje se na talijansku poreznu snagu i na njihovu kulturu, nu on nebi imao ništa proti tomu, da se dade Slovencem u Goričkoj 3 mandata, kad bi se ih dalo i Talijanom isto toliko.

Zastupnik Bennati reče, da će se baviti pitanjem izborne preinake jedino u koliko se ista tiče Istre i da se nada, da će mu poći za rukom dokazati, veliku nepravdu, koju je vlada namiela svojom osnovom Talijanom te pokrajine.

Govornik predbací vladi, što se nije držala obećanja, da će podieliti izborne kotare obazirući se na gospodarsko stanje, na kulturu i na povijesničku važnost pojedinih naroda, nipošto pako na sami popis pučanstva. Kad bi se bila vlada držala svoga obećanja, tada bi bile za Talijane mnogo povoljnije posljedice izborne preinake. Vlada je pri tom vodila jedino misao kako bi Talijane što više oslabila, pa se je radi toga držala u Primorju posebnog načela samo da pomogne Slavenom na štetu Talijana.

¹ Ali g. zastupniku zoudara jednako izborni pravo. Op. p.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju a nefrankirani ne primaju. Predplata sa poštirnom stojil 10 K u obće, } na godinu
5 K za soljake } ili K. 5—, odn. K. 250 na pol godine.

Izvan carevine više poština. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji ro h., zato
stali zo h., koli u Puli, toli
izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari Legion i dr. preo
J. Krompić i dr. (Via Giulia
br. 1), kamonka se naslovjuju
sta pisma i predplate.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari, a nosloga svo pokvaru! Naroda poslovica.

Stogom ruktu mato srvari

od njih odigrouti, i tim ih zapriediti u od gradova; ako nije sve pravo, moć će se promeniti u odboru. Njemačkomu za-

biti, jer kako nisu Njemci složni, tako nisu žaliože ni Slaveni.

Da je vlast pogodovala Slavene, nije stupnik Pergellu odgovara na prijetbu da Slaveni dobivaju po osnovi prednost, nego niti historijskim pravom, niti etičko. Po misli koju je vlast ustvrljila, da se katori sastave teritorialno i nacionalno, moguće je da se broj slavenskih mandata povećati. To nije nikakvo povlaštenje jedne narodnosti napravom drugoj, to je samo nužna posledica one misli, onoga načela, U ostalom nije krivo ni Njemcem. Njim je zakonom osiguran posjed za sve moguće eventualnosti. „U ostalom opazam takodjer ovđe, rieši su ministra predsjednika, da razdoblje mandata nije još posve gospora stvar, i da smo pripravni opravdanim željam Njemaca po mogućnosti udovoljiti. Zahvaljuje dru Mengeri za rieč, kojim je zahvalio sporazum Čeha i Njemaca u kraljevstvu češkom. Kad bi se taj postigao, lakše bi i drugdje išlo. Na dalje izjavljuje ministar predsjednik da sveobče i jednako pravo glasa ne može škoditi katoličkoj crkvi, kako su neki izticali; da isto pravo ne može narušiti izvanjske politike, jer je ta na čvrstih temeljih, i jer su budući parlament neće imati nacionalno jednake većine. Kriza bi tek nastala, kad se ne bi primila preosnova, kod koje je još put kompromisa otvoren. Završuje, da povjest utiči, da je sveobče izborne pravo državu ojačalo, pošto se je njim milijune ljudi na sudjelovanje povuklo.

Izvršili smo eto govor Istrana Talijana, pače vođe istarskih talijana, za koga su i neki zavedeni glasovali, nek se vidi kako o Hrvatih i Slovenskim piše. Njegovi drugovi su mu dakako povladjivali. Njemački liberalac dr. Pergelt govorio je, da se imaju kolari i broj mandata tako preurediti, da Slaveni ne budu imali većine proti zdržućenim Njemcima i Talijanom. Pri tom je požalio na pogreške koje su Njemci prama Talijanom počinili. Prije, za Vidušića, za Coroninu, bili su „sljani složni sa Njemcima, pače Talijani i jahu političke pomećne čete Njemaca. Taj dnošaj se je posve promjenio sa glasovanjem o Pazinu (Pazinskoj hrvatskoj gimnaziji), koje je držan sa njemačkoga stanovnika velikom političkom pogreškom. Nada se, da će se tu pogrešku popraviti i obnoviti prvani odnos. (Kao da su Njemci kolara dra Pergelta glasovali za hrvatsku gimnaziju u Pazinu! Nisu, nego proti.)

Zastupnik dr. Mengera govorio je u istom smislu kao i predgovornik. Izborna preosnova neka bude, al neka ne bude na škodu Njemcima.

Pojak dr. Glambinski veli, da je već predsjednik poljskoga kola označio stanovista Poljaka; on da govoriti samo za to, da se to stanovište prikaže što opravdano.

Zid Straucher iz Bukovine veli, da će po osnovi bili izabran možda samo 6 do 7 Židova. To da je pre malo prema njihovom broju u ovoj polovici monarhije. Njih je 1.225.000, morali bi imati više mandata. To bi mogli doseći proporcionalnim izbornim pravom.

Drugi dan prošloga tjedna govorio je prvi ministar predsjednik Gautsch. Smatrao je nužnim da koju reče protivnikom njegove izborne preosnove. Svi su za izbornu preosnovu al mnogi ne za njegovu. Odgovarajući Grabmayer rekao je da nije demagog, al da će se prosto pučanstvo uz pravo glasa uzgajati. Rekao je takodjer da nije saveznik socijalnih demokrata, ali da su i ovi koješta dobra dosegli, kao što je n. pr. osiguranje radnika. Grof Silvi Taruki odgovara, da nije moguće urediti izborni pravni na temelju staležke organizacije, da bi to dovelo do zastupstva u sljedećem, a to da ne bi bilo dobro za državu. Konservativni živalj da je zaštićenim, što se je na mnogo odjelilo seoske občine od gradova. Grof Dziedušickomu odgovara da se je Galicija povećala mandate. Ako su Poljaci uvek glasovali za državne potrebe, to je i država ovjek rada prema potrebama Galicije, osobito Poljaka. Českemu agrarcu Staniku odgovara, da se je nastojalo razdijeliti seoske občine

gućnost jednoga mandata za Slovence, al na to Slovenci i po njima neugodnoj statistici imadu pravo. Sadanje posjedovno stanje u Trstu nije pravično. Tako ni ono u Gorickoj. Po broju stanovništva pripadaju Slovencem obilno tri, Talijanom dva. Ne bi ni to pravo bilo, da se dade gradu Gorici jedan mandat.

Istra ima dosad 4 talijanska zastupnika i 1 hrvatskoga. Od sada bi moralu imati 2 talijanska i 3 hrvatsko-slovenska. To bi bilo posve pravo. To nije nikakvo pogodovanje Slavene. Hrvata i Slovenaca ima 190.000, Talijana 136.000. Ako je sad drugačije, tomu je krv izborni red, a možda i izborni manevri i izborne nepodobštine. Tu valja pripomenuti, da ima prosjedača proti dvim talijanskim izborom u Istri, i da odnosna dva zastupnika u parlamentu sjede a da nisu verificirani.

To dokazuje, da nije dobro govoriti o posjedovnom stanju Talijana u Istri obzirom na njihove mandate, kako je to učinio dr. Bennati, makar i na temelju sadanjega izbornoga reda, jer se još nezna da li je posjed onih dviju mandata prav i pravičan.

Talijanski govornik iz Istre zahtjeva je za svoju pokrajinu pomnoženje mandata. Ja ne bi imao ništa proti tomu, ako bi se pomnoženje proteglo i na slavenska plemena u Istri, iako bi to pomnoženje u obice moguće bilo. Jednostrano pomnoženje na korist Talijana morao bih pobijati, pošto bi stojalo u protuljubu sa sveobčim i jednakinim pravom glasa.

Ako se gospoda Talijani pozivaju na porez i kulturu, upućujem ih na ono što sam prije u tom obziru rekao; opazam, da nema u južnih pokrajinah statistike poreza po narodnosti; i izlicem, da je na mišljenju Talijana djevoljao germanizam, a protimbi sa tradicijama pravoga talijanskoga duha, koji se ne boji posljedica jednakosti.

Governik pobija nadalje zahtjev Talijana na jedan mandat u Dalmaciji. On je za to, da se i analphabetom dade pravo glaso, jer ga imaju već i dosad i jer ima analphabetu pametnijih od onih koji znaju citati i pisati. U ostalom je statistika glede analphabetu kriva. Ustanove obziru na obitavanje mjerili će se nekoliko promjeniti. Morale bi se uvesti stalne izborne listine, kako su u svih pravih ustanovnih državah. Mi bi mogli često i te sliditi, a ne uvjek samo Pruse. Nije dovoljan uvid u listine, nego bi morao biti dozvoljen prepis, ili ih tiskati kako u velikih tako i u malih občinali. Izbor mora biti olakšan, pa se inora ustanoviti da se glasuje takodjer izvan sjela občine, moraju se stvoriti sekcije. To valja osobito za Dalmaciju i Istru, gdje iuna jako običajnih občina. Ustanova o prenosu izbora na drugi dan, mogla bi dati povod velikim manevrom. Ni ustanova, da se može puštati izbornike u dvoranu po jednoga, ne valja, jer onda nema javnosti nit kontrole. Najmanje što se može zahtijevati jest, da budu bar dva povjerenika svake stranke kod izbornoga čina. — Valja uvesti čim strože kazne proti zloprirodom i varkam kod izbora. Imati će se ustanoviti, da se i članove komisije kazni, koji varke dopuštaju, kao što se to čini u Italiji.

Povoljni red mora biti stroži. Nego ni to neće biti dosta, ako se hoće da parlament dobro radi. Valja neke poslove parlamenta izručiti zemaljskim saborom. U tomu pristaje mi Dziedušickoga. Ako parlament ovaj sve predmete koji su u vladinih osnovah sadržane provede, steći će si veliku slavu.

U petak prošloga tjedna govorilo je sedam govornika, koji nas pak jako ne zanimaju. Spominjem samo, da je mladočeski zastupnik Stransky izlakuo, kako Njemci vabe Talijane, al da će im se Talijani težko odzavati pošto ne mogu za boraviti što su im Njemci u Innsbruku učinili. Takva sta nisu im nikad Hrvati i Slovenci počinili. Grof Barbo, jedan od zastupnika veleposjednika iz Kranjske, sin jednoga od prvih predstavnika slovenskoga

se promeniti u odboru. Njemačkomu za- da Slaveni dobivaju po osnovi prednost, nego niti historijskim pravom, niti etičko. Po misli koju je vlast ustvrljila, da se katori sastave teritorialno i nacionalno, moguće je da se broj slavenskih mandata povećati. To nije nikakvo povlaštenje jedne na- rodnosti napravom drugoj, to je samo nužna posledica one misli, onoga načela, U ostalom nije krivo ni Njemcem. Njim je zakonom osiguran posjed za sve moguće eventualnosti. „U ostalom opazam takodjer ovđe, rieši su ministra predsjednika, da razdoblje mandata nije još posve gospora stvar, i da smo pripravni opravdanim željam Njemaca po mogućnosti udovoljiti. Zahvaljuje dru Mengeri za rieč, kojim je zahvalio sporazum Čeha i Njemaca u kraljevstvu češkom. Kad bi se taj postigao, lakše bi i drugdje išlo. Na dalje izjavljuje ministar predsjednik da sveobče i jednako pravo glasa ne može škoditi katoličkoj crkvi, kako su neki izticali; da isto pravo ne može narušiti izvanjske politike, jer je ta na čvrstih temeljih, i jer su budući parlament neće imati nacionalno jednake većine. Kriza bi tek nastala, kad se ne bi primila preosnova, kod koje je još put kompromisa otvoren. Završuje, da povjest utiči, da je sveobče izborne pravo državu ojačalo, pošto se je njim milijune ljudi na sudjelovanje povuklo.

Ministar predsjednik nije odgovorio ni rieči na sva tri „govora“ Talijani, Pitacco, Verzegnassi, Bennati. Ili da se ih je prestrašio, pak nije od straha mogao reći ni rieči, ili da se ni ne obazire na njihove eksploracije, na nesto što nije smršeno ni slano, na nešto što samo u njihovih omedješenih gluvati vrvi.

Mladočeski zastupnik dr. Ryba tvrdi i dokazuje da osnova sadržaje sveobče, ali ne jednako pravo glasa. — Kršćansko-socijalni njemački Tirolac Schraffel je zu sveobče i jednako pravo i brani ga osobito proti Grabmayeru. Da nije nikakva pogibelj za inteligentnije razrede, kaže izpadak V. kurije, iz koje od 72 zastupnika nisu nego 3 radnika.

Gornjoaustrijski zastupnik dr. Beurle zagovara takodjer sveobče pravo, al misli, da bi se pri razdoblji mandata imalo ipak gledati takodjer na poreznu snagu i na kulturu.

Socijalni demokrat Poljak Dašinski. Neki su rekli, da se izborni pravo uvadja samo uslijed revolucije; u nas, veli on, uvadja se posle nečega gorega, poslije desetogodišnje krize, u kojoj su se mrzile i oslabile svih 8 narodnosti ove polovice monarkije. Ruga se pak slaćicem, plemenitom, svilj naroda, naročito Grabmayeru, Dziedušickomu, Sylva-Taruki. Gdje god se je država uredila, tu se je moralo odpraviti plemite. Plenstvo je uzrok prošasti naroda. Primjere imademo takodjer u Poljskoj prije 100 godina, i sada u Ugarskoj. Kad je država Poljsku propala, onda su nastojali slaćici sto više dobiti od trih država među koje bijaše Poljska razdičljena. Svojoj Poljskoj nisu nikad bili vjerni, za se radili. Sad hoće autonominu za Galiciju, a kakvu, kako ju hoće Šenerijanci. A puk Galicije hoće sveobče pravo glasa. I sami njim može se ozdraviti nezdravo državno stanje.

Radikalni Čeh Klofač nije zadovoljan sa preosnovom, jer ta preosnova Gaučeva ne daje ni sveobče ni jednak pravo glasa. Dok ne bude zavladalo nadeo: „Jednakost naroda i jednakost u narodih“, dotle će se oni dalje boriti. I tom osnovom daje se žig inferiornosti Slavenom. I uz tu osnovu biti će parlament samu dekoraciju austrijskog absolutizma.

Mladočel dr. Kranar osvrće se na razne govorike i kaže kako se ne mogu Njemci pozivati ni na poreze ni na kulturu za imati veća izborna prava, posto se je dugi porez svih naroda trašilo samo za Njemce, dočim su si Slavoni, naročito Cesi, sve izvojevati inorali. Narodnostna neprrijateljstvo naprama Talijanom pokaže u parlamentu, stalne, neće nikad

je valjda drugaciju izraziti, ali u hipu uzrujanosti, izbubuno je to vrijedajući pri tom mene i učiteljski stalež. Kasnije nesto, doznao sam od njegovih kolega da razlog tomu čudnom izjevu, naime: Kod učitelja skupštinskog objeda u Pazinu bokacujućim tonom prijetjela je učiteljica gđica Pierina Juslić, da sam se zaljubio u jednu blizu mene sjedeću gospodjicom. Na pitanje kako to ona razumejva, odgovorila mi: „e, jer s njome rado govorite“. Gospodjice, onda mogu ja reći, da ste zaljubljena u gosp. plovana sušnjevskoga jer sam Vas vidio neki dan, da ste se na cesti s njim razgovarala“ — rekao sam to u šali. Ona je kazala te pomenuutom g. plovani u elo da tesa je došlo! Javnosti sudil! Kad sam morao otići (e, njegov je stan) zahvalio sam mu se hepo: „Hvala lepa — moj naklon velečastni i hladnokrvno otišao,

a on srdito zapupuo vrata. Zašto davam to na javu. Prvo: bilo nas je dvanaestorica, koji smo tamo posli, s izmedju tih g. predsjednik c. k. kot. šk. vijeće i g. školski nadzornik, moji predstavljenici, pak bi mogli slabu iminjenje o meni imati: a drugo: da se bogzna kakve ovaj slučajne tumaci. Kao čovjek savjetujem g. plavau, da rabi malko pristojnosti, i da poake malo više kršćanske snosljivosti i ljubavi bližnjega, a osobito do onih od roda i jezika hrvatskoga. Gospodjice pak pojavljujem, da se bavi malko i čitanjem, a za neizkrasnu mi zahvalnost, što sam joj bio toliko puta kao učiteljici u Sušnjevici na ruku, opraštam joj da usklkom: Bože moj, svakakovih nas imade!

U Boljunu, dne 9. marta 1906.

Ivan Medvedić, učitelj.

POZIV!

Veprinačko društvo za štednju i zajmove registrirane zadruge na ograničeno jamčenje obdržavati će dne 8. aprila 1906. u 3^h, sata poslije podne u društvenim prostorijama u Veprincu svoju III. glavnu reditu skupštinu sa slijedećim

DNEVNIM REDOM:

1. Izvješće upravnog odbora o djelovanju zadruge u g. 1905.;
2. Izvješće nadzorstva o računima za god. 1905.
3. Odobrenje zaključnog računa za g. 1905.;
4. Izbor upravnog, nadzornog odbora te pomirbenog suda.
5. Slučajni predlozi.

Veprinac, 20. marta 1906.

Odbor veprinačkog društva za štednju i zajmove.

Knjige „Matica Hrvatske“ za godinu 1905.

mogu se još dobiti. Članovi zakladnici (utemeljitelji) imaju ih podne do konca ožujka, inače im se neće izruci, nego tek iz 1. kolovoza. Knjige se naručuju od povjerenika „M. H.“, a guje nema povjerenika, ravno od uprave „M. H.“ (Godišnja današnja 6 kruna) Tko naručuje ravno od uprave, ima priložiti 20 fl. za tovarni list i posebnu odprem. — Glas „Matica Hrvatske“, književno-kritički i prosvjetni časopis, izlazi dva puta na mjesec, a cijena mu je na godinu za članove „M. H.“ 3 za nečlanove 4 K. Svi brojevi od početka mogu se dobiti. Prijave i preplate salju se upravi „M. H.“ u Zagreb.

POZIV.

Redovita XVIII. glavna skupština Gospodara, zadruge Volosko - Opatija obdržavati će se u Bersecu dne 5. aprila u 9 sati prije podne uz slijedeći

dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Pročitavanje zapisnika lanjske glavne skupštine.
3. Izvještaj tajnika.
4. Izvještaj blagajnika i proračun za god. 1906.
5. Izbor zadružnog odbora.
6. Eventualni predlozi.
7. Izdjehanje gospodarskog oruđa.

Računi stope gg. članovom na uvid kod zadružnoga tajnika.

VOLOSKO, dne 16. marta 1906.

Viktor Tomićić,
predsjednik.

IVAN ŽIĆ-KLAČIĆ pok. Antuna PUNAT - KRK (Istra) prodaje

sieno i djeteline

u snopovima po 50 kg

Cijena sienu 100 kg po K 6.—
djeteline 100 kg po K 8.—
Plativo u PUNTU i utuživo u KKU.

Pobliže obavjeti daje

VAN M. ŽC - PULA
Admiralska ulica br. 12.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVJEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, reuma, astme (težak disanja), neispavača, zuljenja u uhi, neurglejje, plavobolja (mljekne) kurenja srca, zubobolje, muzevene slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), močrenju postjele, rujnjeni, nesvesničasti, nagličnosti, drhtjanja na telu, influenze skopčana na bolesču hrabu, biljili (malokrvnosti), želudčnim grožje, hercetnosti, luskasima, punokrvnosti, svim udalj grčeva, hoperondi, tijesnenim grčeva, hamorhoidi, kao i kod sveobuhvatne slabosti itd. služi kao nenadkritivo sredstvo, pošto elektro-magnetički stroj činičim čovječnim tielom djeluje, time se rečeno bolesti u najkratčem vremenu izleće.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti visokratno elektrozrajanje tijela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremenom kroz tijelo prolazi, dotim naprotiv tomu stroj struka elektro-magnetičnog križa ili zvezde R. B. br. 86967, kako je jučer rečeno, unjerenjem načinom neprekidno na tijelo djeluje, što avakako brzem izleđenja dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izleđuju se sa majom strojem posve! Od izleđenja sa majom strojem R. B. broj 86967 izrađene zahvale, kao i od odličnosti slojeva izdane svjedodje i priznanje iz svih strana svjetsa pothranjene su u mojim pismohrami, gdje stoje sastavljene su u svom dobu na uvid. **GDE NEDJEDAN LIJEK MUE POMOGAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ**, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po svojem stroju nebi bio izleđen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorenjem rabilo p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinom, koji je poradi svoga neuspješnja zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvezda R. B. br. 86967 osudilo se svaki i uživa vanredan dopadnost poradi svoje izvrstne lječivosti.

MALI STROJ STOJI 4 K. Rabilo ga mogu samo djeca i jako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 6 K. Rabi se kod ostaljih 20 godiš. kroničnih bolesti.

Dopisivanje i naručbe obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzećem ili ako se novac unapređe putuju, razasija glavna prodavaonica za tu i izobrazbo:

ALBERT MÜLLER,
Budimpešta, V., Váci-utca 49/A.
Kálmán ulica ugao.

Odlikovana

Svjetođarda da patu

Gorica - ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starišinstvu, p. n. slavnom občinstvu svjeće iz prijenosnoga pečelnoga voska kg. po K 490. Za prijenost jamčim s K 2000. Svjeće za pogrebe, za božićna drva, voštene svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Hrvati!

Kupujte žigice

Družbe sv. Cirila i Metoda za letu.

Br. 964.

OGLAS.

Daje se na, obče znanje, da će se dne 20. marta 1906. od 10 do 12 sati prije podne obdržavati u orom obč. uredu u smještenoj javnoj dražbi preko davanja u zakup zidarskih i radničkih radnja kod gradnje nove crkve u Sočergi.

Isklična cijena jest 6165-23 K.

Svaki natjeraj imade prije početka položiti radijum od 5% od izčišće cijene, koga dostačac na 10% od zakupne svete uine jamčevine doplatiti imade.

Uvjeti dražbe kao načrt i troškovnik mogu se uvidjeti kod ovoga glavarstva za vreme uredovnih sati.

Glavarstvo občine BUZET, dne 12. marta 1906.
Načelnik: A. Klarić v. r.

Javna zahvala.

Prigodom smrti našeg premiloga i nezaboravnoga oca odnosno lasta

IVANA CAR

izražujemo najdublju zahvalu svijetu onima, koji su ga za vrijeme bolesti pohodili i u zadnjim časovima tješili, te istaknemo osobito prijatelje gg. Uječničanu dr. Franz Wiesner i dru Josipu Lander za njihovu neutraljivu zauclost, kroz vesele g. Mati Dubrović, koji ga je providio zadnjim sv. Olajstvima. Napose se najljepše zahvaljujemo mnogobrojnoj gospodi, koja su poželila vjance na odar pokojnika Konzerno vesele gospodinjicima, koji su pokojnika blago došli i pratili, te svijetu onima, koji su ga sproveli do hladnoga groba iskazujući svoju posljednju počest.

Opatija, dne 21. ožujka 1906.

Tugujuća obitelj.

„ADRIA ROSKOPF“

najbolja ura K 8 —

za službenike

sa 5-godišnjim jamstvom.

K tomu dodava:

1 krasna kutija i 4 predmeta za pričuvati. i to: 1 pero za uru, 2 kazala i 1 staklo.

Razašilje se pouzećem.

Naručbe ure izvršuju se nakon 8 dana točnog reguliranja radi, a na želu i odmah.

Glavno skladiste za Istru:

L. Malitzky, urar u Puli.

Via Serbia, 65.

Najveće skladiste zlatnih, srebrnih i iz kovine švicarskih ura, budilica, Pendelovih ura itd.

Skladiste zlata, srebra i dragulja.

O ISTARSKA POSUJILNICA u PULI o

Prima zadruge, koji uplaćuju zadružnih dijelova jedan ili više po kruna zo.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te placa od istoga 4½% disto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odak, uz odak od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9-12 sati prije podne i 3-6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdanec osim jučića i augusta mjeseca od 9-12 prije podne.

Družvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9, prizemno desno, gde se dobivaju potpisne informacije.

Ravnateljstvo.